KLUB NOVÝCH NEWCOMERS' CLUB

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

No.1., Vol.22., 15.ledna-January 15th,1988.

Fed.ministr pro záležitosti spotřebitelů a korporací,Hon.H.Andre,je přesvědčen o tom,že volný trh mezi Kanadou a USA přinese občanům Kanady nižší ceny a větší výběr výrobků,jakož i lepší kvalitu zboží.

LIKELY HOT SPOTS OF '88

-- Illustrations by EWK. Cartoonists & Writers Syndicate

WEST ASIA: The war in Afghanistan may or may not end. If not, it could grow larger, as outside nations, including Iran, redouble their efforts to oust the Soviet invaders. Whatever, Afghanistan will stay a hot spot for years to come.

Tension is crackling around India's borders. In the west, those old cranky neighbors India and Pakistan are rattling their scimitars and fighting pointless battles at 18,000 ft. in the mountains. Inside Punjab, Sikh separatists will make even more trouble this coming year. Chinese and Indian troops will continue to glower at each other along the disputed Tibetan border. Clashes there are possible once the snows melt and movement becomes possible. Trouble is also brewing in Assam and along India's eastern border with Bangladesh and Burma. And in Sri Lanka, India has gotten itself stuck in a dirty guerrilla war with no end in sight. **Eric Margolis**

40 let práce Amerického fondu pro čs. uprchlíky

Tato organizace, která byla založena po komunistickém puči v Československu v roce 1948 z iniciativy dr. Jána Papánka, posledního stálého představitele demokratického Československa u Spojených národů, měla a má za úkol pomáhat českým a slovenským uprchlíkům, kteří museli opustit svoji vlast. Od roku 1948 do dnešního dne byl Americký fond nápomocen v přesídlení 150.000 čs. uprchlíků, z toho 25.000 do Spojených států.

V prvních letech své existence se Americký fond soustředil výlučně na pomoc českým a slovenským uprchlíkům od okamžiku jejich útěku z Československa, přes uprchlické tábory hlavně v Rakousku, Německu či Itálii, až do doby jejich trvalého usazení v nových domovech. V posledních letech Americký fond, spolu s jinými organizacemi podobného druhu, také pomáhal v přesídlení do Spojených států uprchlíkům z některých asijských zemí. Kancelář Fondu v New Yorku, kterou po dlouhá léta úspěšně vede výkonný ředitel Vojta Jeřábek, obstarává nejen přímý styk s uprchlíky a s úředními místy zabývajícími se uprchlickými otázkami ve Spojených státech a jiných zemích, ale také řídí práci několika svých poboček v Rakousku, Německu, Itálii, Francii a některých větších amerických městech.

Předseda správní rady Amerického fondu, architekt Jan H. Pokorný, používá této příležitosti, aby poděkoval všem těm, kdo tuto organizaci dlouhá léta podporovali a vyslovuje naději, že tuto nezbytnou pomoc bude Fond mít od svých přátel i v budoucnu. Architekt Pokorný si je také vědom měnících se podmínek týkajících se uprchlického problému a nutnosti zvýšit činnost Fondu zejména ve směru větší podpory pro ty Čechy a Slováky, kterým se podaří uprchnout z okupovaného Československa. V prvních deseti měsících tohoto roku Fond poskytl pomoc 444 čs. občanům, kterým se tento útěk podařil.

Adresa Amerického fondu je:
1776 Broadway, Suite 2105, New York, NY. 10019-2002 a telefon je (212) CO 5-1919

POMOZTE OSVOBODIT POLITICKÉ VĚZNĚ V ČSSR !

V Československu je v současné době ve věznicích asi 45.000 občanů, z toho asi 5.000 politických vězňů. Jsou to lidé, kteří byli potrestáni ztrátou svobody za projevy svého přesvědčení, kritiku vlády či vládnoucí strany nebo za svou náboženskou činnost. Jejich pronásledování je v hrubém rozporu s mezinárodními závazky o základních lidských právech.

Postavení politických vězňů je ztíženo tím, že dozor nad nimi je svěřen těžkým zločincům, kteří si tu odpykávají svůj trest. Vězení jsou vesměs přeplněná, zastaralá, hygienické podmínky naprosto nedostačující, strava bídná. Vesměs považlivě špatný zdravotní stav, sebezmrzačení, sebevraždy, požívání drog, homosexualita – to jsou výsledky soustavného ponižování a tvrdého vězeňského drilu, těžké fyzické práce a bezohledného vykořisťování.

Tak např. dvě léta vězení si odpykává Heřman Chromý za přechovávání politické literatury a skládání vlastních textů. Na deset let byl odsouzen ing. Petr Hauptmann, který odešel ilegálně do západního Německa a vrátil se zpátky. K třináctiletému vězení byl odsouzen Ondřej Hoch za údajnou špionáž. Odsouzený však se nikdy k trestnému činu nepřiznal a na protest proti svému odsouzení držel dlouho hladovku. Evangelickému faráři Michalu Hreškovi bylo odňato povolení k vykonávání kněžského úřadu a byl přechodně vězněn za to, že se scházel s věřícími pod širým nebem. Rovněž katolický kněz Stefan Javorský si odpykává svůj osmiměsíční trest za to, že sloužil mši. Walter Kania byl odsouzen k sedmiletému vězení, protože cenzura zachytila jeho kritický dopis, týkající se podmínek ve věznicích. Za podobný »přečin« sedí za mřížemi Jiří Wolf. Mária Kotrisová byla odsouzena k desetiměsíčnímu vězení za rozšiřování náboženské literatury. Přechovávání a rozšiřování náboženské literatury se stalo předmětem pronásledování mnohých věřících občanů v Československu. Také touha po svobodě, nezdařený pokus o ilegální přechod hranic, přivedlo mnoho lidí do vězení. Patří mezi ně i Michael Keller. Podvodně vykonstruované obvinění a mučení z něj udělalo »špiona« a byl odsouzen k šesti letům těžkého žaláře! Avšak pod nátlakem ze zahraničí byl z vyšetřovací vazby propuštěn evangelický kněz bez státního souhlasu Jan Dus, stejně jako katolický aktivista Petr Pospíchal.

/Poznámka: Na str.? tohoto čísla přinášíme jména a adresy jedenácti známých čs.politických vězňů. I když je neznáte osobně, jistě každého z nich potěší pohlednice z místa,kde žijete. Je to i důkaz,že na ně ve svobodném světě nezapomínáme. Máte pár minut času?/

LADY LUCK SMILED.. Staff photo by Rob Beintema

GOING PLACES — Helen and Michael Janecek of Mississauga (standing, with envelope) are the lucky winners of a contest providing a trip for two to a destination of their choice. They won the vacation by filling out a stub in *The Mississauga News*. Looking on are Director of Distribution Dave Robinson, Distribution Manager Pat Heaney and District Representative Deborah Hunter.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND ENGLISH LANGUAGES.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Editor of English Section:
Monica Janeček.

Články,objednávky inserátů,opravy adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto,Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané,nemusí se redaktor ztotožňovat s jejich obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ...	*$ 15:00*
Zámoří lodí ...	*$ 17:00*
Zámoří letecky ...	*$ 20:00*

ZASLÁNO

Jednou větou..

13.ledna tomu bylo 25 let,co v Torontu zemřel kan.žurnalista a rozhl.komentátor John Collingwood Reade.Byl přítelem dem.ČSR.--Od odchodu JUDr.A.Lustiga uplyne 16.1. už 20 roků.Má někdo jeho fotografii pro red.Pejskara?--Krajanský podnikatel V.R.Shilhan by se dožil"80" 31.ledna.Jeho vdova žije v Sudbury,Ont.--Vít Halamíček,který se do Kanady přistěhoval před dvěma roky z italského lágru,napsal zajímavý dopis redakci "Sun-u". Vyslovil názor,že vysídlení sud. Němců po 2.válce bylo jedním z prvních kroků k ovládnutí ČSR komunisty--3.ledna oslavil krajan Plíšek "80".Gratulujeme!--Zajímavý je rozhl.pořad "Transcontinental",který řídí krajan a býv. příslušník čs.letectva v Anglii za 2.války,Otto Lowy. Pořad lze slyšet každou neděli v 7 ráno a v 6 večer.--Ema Trojanová z Winnipegu nám sdělila,že sbírá pro Manitoba Museum of Man dokumenty o životě Fr.Dojáčka,1880-1951. Tel.956-2830, ext.131.--Výbor pro vybudování památníku obětem kom.režimu doma v 50.letech na Masaryktownu,zveřejnil první listinu dárců. Mluvčími výboru jsou Fr.Otta a Věra Rollerová. Adresa:Box 2323,St."B", Scarborough,Ont. M1N 2E9.--Major John Hájek a L. Zink napsali zajímavé články do revue"Int.Conservative Insight". Háskův článek měl titul "In Defence of Canada".--Prof.Miroslav J.Ličko se stal zástupcem redaktora slovenských "Našich Snáh". Žije v Dundas,Ont.--61.výročí narození vydavateli t.l.připomněli mj.: M.Hodková,G.Šlechtová,dr.Přemysl Tůma,prof.Jar.Trnka,Žofie a Mirek Klimkovi a Drahokoupilovi. Všem patří dík!--Materiály o našich org.v Ontáriu sbírá ont.archivista Ian E.Wilson,tel.965-5317.

Dne 27.ledna tomu budou dva roky,co z našeho středu odešel významný krajanský pracovník a znamenitý muzikant Ladislav Pospíšil. Hrál s oblibou cello; někdy sám,jindy v hudebním souboru. Vynikl jako učitel hudby:jedním z jeho studentů byl např.MUDr.C.K.Skála v Etobicoke. Láďa Pospíšil pocházel z Ivančic u Brna,do škol chodil v Praze a do Kanady přišel v r.1930. Usadil se v St.Catharines,Ont.,kde řídil čs.radiový program,a v Torontě. Spolupracoval úzce s p.farářem Václavíkem v Church of All Nations. Přátelé na Láďu Pospíšila vzpomínají s vděčností. Náš snímek z archívu P.V.Havlíka zachycuje p.Pospíšila při hře na cello,snad v r.1964.

RUBRIKA 'ZTRACENÝCH DUŠÍ'

Juraj Agh /přiletěl 4.10.67,posl.adresa Mississauga/,Viliam Bako /přiletěl v pros.79,určen do Edmontonu/, Pavel Barac /v Kanadě od 23.1.68/, Vlad.Bartoš/NSR-NY-Vancouver,posl.adresa Surrey,BC/, Áda Bělský /tříčlenná rodina přiletěla v červenci 82/, Otto Bena /letěl 18.2.70,posl.adresa v Cambridge,Ont./, MUDr.Ján Bencko /letěl 26.8. 67 do Toronta/, Vlastislav Beneš /letěl 14.3.78 do Winnipegu/, Juraj Benovsky / letěl 9.1.68 do Vancouveru/, Jozef Beres /v Kanadě od 1968,posl.adresa:Edmonton/, Zdeněk Bidrman /v Kanadě od 11.3.76, Edmonton?/, Pavel Bláha / Toronto?/, Jan Bohdal /Hamilton,od 10.4. 67/, Mil.Bosák /od 4.11.80,Ottawa?/, Milan Bouchal /1968,Winnipeg?/ Jozef Brada /12.4.68,Winnipeg/, Hana Brázdilová s dcerou Dianou /v Kanadě od 24.3.81,Coquitlam/, Jaroslav Brucek /od 19.11.69/, Vlad.Brychta /St.Catharines,Ont./, Frant.Burda /letěl s paní 28.4. 81, do Chambely,BC/, Karel Bursík /letěl v pros.79 do Ottawy/,Václav Bušek /v Kanadě od r.80 s paní,posl.adresa Surrey,BC/, Ondrej Byrtus /letěl do Edmontonu 18.11.80/, Miroslav Čech /přiletěl 26.8.67 do Winnipegu/, Emil Černanský /v Saskatoon od 1.10.68/,R. Černý /přiletěl 27.5.70 do London,Ont./,Katarina Ceslová /v Ottawě od 31.3.81/.
Kdo ví adresu či tel.číslo výše jmenovaných, nechť píše na adresu: American Fund for Czechoslovak Refugees,Box 392,Port Credit P.S.,Mississauga,Ont. L5G 4M1. Jmenovaní se mohou ovšem také přihlásit/ sami..

Hledám spojení se svým bratrancem Jiřím Šťastným, který žije údajně v Kanadě. Kdo ho zná, prosím upozorněte ho. Petr Šťastný. 44 Burlington Gardens. Acton. London W3 6BA. England

Pražské uzenářství

638 Queen St. West.
TORONTO. ONT. M6J 1E4

Tel.: 364-1787

CZECHOSLOVAK (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

KAMPELIČKA

740 Spadina Avenue, Toronto, Ontario M5S 2J2 (roh Spadina a Bloor). Tel.: (416) 925-0557

24 HODINOVÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA

AMERICAN EXPRESS

American Express Travellers šeky BEZ POPLATKŮ!

- Dlouhodobé vklady
- Denní úrokové vklady
- Speciální vklady
- RRSP

Platíme úrok na šekové konta.

- Hypotéky
- Osobní půjčky
- Speciální půjčky na nová auta
- Line of credit
- Šeková konta bez poplatků za šeky

Přijďte, pište nebo volejte pro podrobnější informace.

Otevřeno:
Pondělí,čtvrtek,pátek: 10-7,úterý a středa 10-5,sobota 10-2.

kultura

DOPIS Z RUSKA

V červenci 1982 odmítla Konference mezinárodních vědců za mír „Pugwash" ve Varšavě dopis Andreje Sacharova, který se mu podařilo zaslat jim ze své internace v Gorkém. Kniha "Dopis z Ruska" je reakcí na tento mravní debakl západních intelektuálů. Byla napsána v letech 1982-83, kdy v Sovětském svazu vládli Brežněv a Andropov - a nese pečeť té doby - pokud se týká Ruska. Nikoli však Československa. To je neustále neochvějně věrné neotřesitelným zásadám marxismu-leninismu, pod jehož praporem byla potřena kontrarevoluce v roce 1968! Jiří Krupička

„S velkým zájmem jsem si přečetl Dopis z Ruska. Musím přiznat, že stránky jsem odkládal jednu po druhé teprve po tom, co jsem je přečetl. Dílo je skvěle napsáno a má kromě toho hlubokou filosoficko-politickou podstatu."

Prof. Dr. Jiří Nehněvajsa

Poznámka:Tato velmi zajímavá kniha má 236 stran a lze ji objednat na adrese "Kanadských Listů" za $10. Vypište laskavě šek na:"Kanadské Listy".

U Švestků začínal i Škroup

Mezi pražskými ochotnickými scénami se v první polovině 19. století objevují ochotnické skupiny proletářů, řemeslnických tovaryšů a učňů. Mezi prvními byli sazeči Haasových tiskáren, kteří ve třicátých letech hráli v Thunovském paláci.

Při kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí byl až do roku 1898 klášter slovanských benediktýnů, postavený podle projektu F. M. Kaňky. Po zrušení kláštera v roce 1787 byla zde pak truhlářská dílna a nedlouho nato budovu zakoupila obec pražská, která ji pronajímala k různým účelům. V klášterní knihovně hrálo od roku 1816 Švestkovo divadlo, později zvané také Mikulášské. Jeho zakladatelem byla společnost obchodních příručí. Vešlo se sem 160 diváků. Hrálo se ve prospěch chudých. Někteří členové souboru se později uplatnili i v profesionálních divadlech. Hrál zde například Josef Chauer, Josef Grabinger, Vendelín Budil. U Švestků začínal i František Škroup.

Ve čtyřicátých letech založil truhlářský tovaryš Karel Šíma, pozdější vynikající tragéd Karel Šimanovský, ochotnickou družinu, jež hrála v bytě lakýrníka Josefa Brudeckého v Dominikánské (Husově) ulici v domě U tří kalichů.

V malém židovském výčepu U Mrázů v Havelské ulici pořádal v té době divadelní představení spolek malířů. Vystupovala tu i mladičká Mářinka Köhlerová, jež působila v družině J. K. Tyla. Později se Marie — tehdy už Ryšavá — stala oblíbenou členkou Národního divadla. B

JAROSLAV SEIFERT

VZPOMÍNKA NA SLOVÁCKO

Nebe dalo modré kamení,
louky květ a jitro píseň ptačí.
Padl hrozen k mému rameni
jako hlava znavenému spáči.

Ještě vidím meruňkový sad,
navždy zůstane mi vzpomínka ta.
Tenkrát jsem si mohl natrhat
plné kapsy vonícího zlata.

Nikde u nás to tak nevoní!
A když chlapci, pyšně zpívajíce,
vjeli tryskem do vsi na koni,
otřásly se všechny okenice.

Durancie, réva, meruňky,
ty snad také jinde dozrávají,
když sáhne však zpěvák na strunky,
poznáš teprv krásu v tomto kraji.

U nás tančívá se pomalu,
písnička je brzo dozpívána.
Na Slovácku tisíc cymbálů
vyhrává až do bílého rána.

JEDNOU VĚTOU

Studentům moderní historie Slovenska doporučujeme angl. knihu J.Lettricha"History of Modern Slovakia".Stojí $10 a lze objednat přes "Kan.Listy".--10 let trvání oslaví Divadlo za Rohem ve Vancouveru představením Horníčkovy hry v Richmond Gateway divadle 22.a 23.ledna.--Beseda o výstavbě bytových jednotek na Masaryktownu /pro důchodce a mladé lidi/ bude v restauraci na Masaryktownu 15.ledna.--Od konce dubna do konce října 88 bude mít Božena Špačková tuto novou adresu:Leme Engenharia,Caixa Postal 1269, Belo Horizonte-M.G.,Brazil 30.180,South America.--V přípravném výboru pro pořádání Olympijských Her v Torontě je slovenský krajan Jiří Gross,jakož i fed.ministr sportu,Hon.O.Jelínek.--Major kan.armády John Hásek bude přednášet o obraně Kanady v Royal Military Institute,426 University Ave.,Toronto 25.ledna v 7 večer. Jeho kniha "The Disarming of Canada" vyvolala značnou pozornost.--Na lednové schůzi Dámského odboru budou volby a přednáška E.Víznerové "Pohybem ku zdraví".Schůze bude v OISE, 252 Bloor St.W. 28.1.,v 7:30.--Dobrá jídla mají v Gasthaus Bavaria,na rohu Miss.Rd. a Queen St.West.Pracuje tam paní Matičková.Je to v Bramptonu.--Hudební pořad nazvaný "Golden Age of Operetta" bude v Oakville Centre, 130 Navy St. v 8 večer 4. a 5.března.--Lubor Zink má zajímavé komentáře v "Sun-u".--F.Hoffmann s rodinou se přestěhoval z Rexdale do Windsoru.--Dr.Martin Skála ze Sudbur navštívil o zimních prázdninách San Francisco a Phoenix,Arizona. Na koleji učí chemii.Působí tam také profesor angličtiny,krajan Selecký. Martin nevěří v návrat Kremlu k úplné demokracii;spíš se nová vládnoucí třída naučí lépe ovládat psychologii davů a plně využije fašistoidních nálad a přežitků mezi prostými lidmi. --Redakční radu vancouverského "Zpravodaje"vede P.Vacek.Poslední číslo mělo 20 stran!--Manitoba Intercultural Council nám sdělil,že Čechy zastupují Joe Dobrovolný a Richard Pesik;Slováky Larry Kiska a Blažej Chocholáček.--Benediktini ve Vancouveru se ujali českého pianisty Michala Nikoliče,který až dosud žil ve Švýcarsku.Při tom není katolík.. Prvním převorem kláštera v 50.letech byl Otec Ambrož Medvěd.--Zubní chirurg dr.George Začal je činný v Clarkson Rotary klubu.Tel.číslo ordinace:823-4844.--Veselohra "C.K.polní maršálek" se bude v Torontě dávat 24.4.,1.5. a 8.5. Reservace:368-0420 nebo 363-7686.--Všeobecná lékařka Jana Urbánková je nyní na:57 Coming Rd.,Willowdale,Ont. Tel.756-0898.--Royal York hotel přijímá žádosti o práci.Tel.860-4511. --68 Publishers vydali "Deník Leošky Kutheilové",cena:$7:90. Autorka žije ve Švýcarsku.Doporučujeme.--Dr.Jiří Kotas přednášel loni o Československu na am.politickém kongresu ve Fildelfii a 2x pro americké publikum ve Washingtonu;mezi posluchači byli i pracovníci Bílého domu a zástupci několika amerických vlád.úřadů a vědeckých institucí.--V.Vostřez je předsedou organizace "Society of Eastern Europ.Nations" v Hamiltonu,Ont.

MOWNEX

NABÍZÍ ČESKÉ FILMY
NA VIDEOKAZETÁCH
VHS NEBO BETA

CENA FILMU VČ. KAZETY
$ 27.95

156 McKenzie St.
Winnipeg, Manitoba
Canada R2W 5A2
Phone (204) 582-3336

Sletová hlídka

Uprostřed pilných příprav na Sokolský slet v červnu,si br.Dalibor Košacký vzpomněl,že oslaví své 65.narozeniny.. Ale žádný čas se neztratil,i když malá oslava byla.. VIII.SLET sokolské župy kanadské bude od pátku 24.6.do neděle 26.6.88 na dvou hlavních montreálských univerzitách:McGill a Université de Montreal. Pro čtenáře této sokolské hlídky mimo Kanadu je důležité,aby si zajistili včas ubytování a sice dopisem na adresu:Kitty Voleníková,Sokol Canada Slet, P.O.Box 457,Montreal,Que.H4A 3P8,Canada. Stovky pěkných pokojů byly zablokovány pro účastníky sletu. Pořadatelé doufají, že tento VIII.Slet bude nejlepší,jaký kdy Kanadská župa uspořádá.. Kus historie:první byl v Torontě v r.1952,druhý v Montreále,třetí v Norandě,čtvrtý v Norandě,pátý v Montreále,šestý v Torontě.. VIII.SLET bude zahájen kulturním programem na McGill universitě. V sobotu bude Společenský večer. Hlavní sletové vystoupení bude ve 13. 30 na krásném stadionu Univ.de Montreál.

Informace o sletě rádi podají tito funkcionáři Sokola Masaryk v Montreále:náčelník Josef Hřib 738-7613, náčelnice Marunka Dobrovolná 684-7975, starosta A. Fogl 484-3213,předseda slet.výboru Vlad.Zajíc 482-4739 a jednatelka Kitty Voleníková 842-4903.

Doufáme,že co největší počet našich krajanů v Kanadě přijede koncem června do Montreálu na náš slet!

Objednávky místa ve Sletovém památníku docházejí do rukou br.Milana Dreslera. Oznámku si může zadat každý.

Máte zaplaceno předplatné?

Bistro Benes
YOUR HOSTS
PETER and ANN BENES
17-19 MAIN ST. E.
GRIMSBY, ONTARIO
945-4498

Pojištění je věc důvěry
28 let služby naší veřejnosti
s největší kanadskou
životní pojišťovnou
SUN LIFE OF CANADA
VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.
Senior Representative
Tel.: 232-1620
50 Aberfoyle Cr., Suite 400,
(Proti Islington Station.)
Toronto, Ont.,
M8X 2W4

Sdružení přátel letců
Box 25, Station "A"
Mississauga, Ont.
L5A 2Y9, Canada.

Pozorný čtenář si povšimnul, že v nedávno vyšlé publikaci dr. Šmoldase o čs. letcích za 2. války, je chybně na str. 240 uvedeno, že 2.7.41 zahynul se svou posádkou rtm. Oldřich Helda; šlo o rtm. Oldřicha Helmu z Příbora. Kniha také zcela ignoruje kpt. Edu Prchala, který létal u 511. spec. peruti RAF pro dopravu hlav států a pod. J. Šikl studuje obsah knihy velmi podrobně a slíbil nás informovat.--"Il. historie letectví" v kapitole o Wellingtonech se zmiňuje, že letoun rtm. Helmy byl omylem sestřelen britskou stíhačkou.--S/L/ret./M. Liškutín nám sdělil, že jeho rukopis "Stormy Skies" vyjde knižně v angl. nakladatelství Wm. Kimber pod názvem "Duel in the Sky". Kniha bude k mání asi koncem června 88 a pomůžeme s rozprodejem. Rukopis jeho románového životopisu "Až nad oblaků lem" koluje v Československu.. /Bylo by pěkné, kdyby to vyšlo doma../-- V Torontě jsme objevili Mílu Rejzka od 312. Podle sdělení G. Šlechtové je náruživým lyžařem.--V. Trnka od 311. se přestěhoval z Trentonu do Kitcheneru, Ont.--Václav Tikovský uctil památku nedávno zemřelého Filipa Jánského /Richarda Husmanna/ článkem "Kopyta zlatá modrých koní tiše v dáli zní..." v "L+K", 23/87.--13.12. tomu bylo 5 let, co ve Francii zemřel po srd. záchvatu zkušební pilot Jan Anderle.--Zajímavé dokumenty nám poslal /v kopii/ F/O Benešovský-Bennett z Anglie.--Těžký život v 50. letech měl J. Chytil. Jeho foto přineseme. Zemřel 20.3.1975 v Humpolci.--Bob Velvarský si povšimnul, že ve Francii je na prodej letoun "Zlín XII" létal na něm před válkou i Tomáš Bata ml. Bob doporučuje, aby firma Bata letoun koupila. /Prodejní cena byla uvedena jako 40.000 fr. franků./--Brejchův film o Kanadě za války a o výcviku našich letců je velmi zajímavý.--Jarda Polívka bude v dubnu přednášet o našich letcích v Anglii v Indianapolis, kde žije jeho přítel Hanuš Grosz, t.č. předseda tamního krajanského spolku.--Fajtlova kniha "Boje a návraty" vyšla nákladem 80.000 výtisků. V některých pasážích je značně přepísknutá..

"Neboj se přilejt..!", Exeter, jaro 1943. Zleva: Ant. Kamínek /+1946/, Leopold Šrom /+1968/, Josef Štivar /+1974/, Jindřich Šikl, Adolf Formůsek a Gusta Maier /+1944/. Shodou okolností nám sdělil Láda Světlík z Nového Zélandu, že Áda Formůsek zemřel na rozhraní let 1982/83 v Manureva na Novém Zélandě. Láda Světlík dodal: "Byl mým leteckým učitelem a mnoha jiných našich kluků ve Škole leteckého dorostu v Prostějově v roce 1936 a též za války byl populárním učitelem létání v Kanadě." Žije tedy už jen J. Šikl..

NOČNÍ STÍHAČI

... Svého prvního bojového úspěchu u 68. perutě dosáhli Čechoslováci poměrně brzy — již v noci z 12. na 13. října 1941. Tuto noc Němci prováděli intenzivní nálety a noční stíhači měli plné ruce práce. Mezi těmi, kteří přistávali s pocitem dobře vykonaného díla, byli i N. Mansfeld se S. Janáčkem. Podařilo se jim sestřelit dva nepřátelské letouny Ju-88 a jeden poškodit, což byl za jedinou noc velký úspěch.

Chvíle radostné zanedlouho vystřídala tragická událost. Dne 22. října 1941 se z operačního letu nevrátili J. Kloboučník a J. Kivaček. Oba zahynuli v troskách svého letounu. Za jejich statečnost jim byl udělen Čs. válečný kříž In memoriam.

Prázdná místa, která po nich zůstala, zaplnili v prosinci 1941 kpt. Veselý a čet. Nečas.

Tak Čechoslováci končili rok 1941 v počtu deseti, se dvěma sestřelenými a jedním poškozeným nepřátelským letounem.

Stejně jako u 68. perutě i ve svém novém působišti usilovali naši letci o vytvoření samostatné Čs. letky. Zpočátku byli po nástupu do služby zařazováni podle potřeby k oběma letkám perutě. Později vykrystalizovala situace tak, že většina našich sloužila u letky B. Šlo tedy jen o to, provést organizační úpravy, aby mohla B letka být ustavena jako československá. Návrh se podařilo prosadit a dne 20. ledna 1942 se z B letky stává samostatná Čs. letka v rámci 68. perutě. Jejím velitelem je jmenován kpt. Veselý.

Jak vlastně taková služba u noční jednotky probíhala. Těžiště činnosti spočívalo v provádění nočních hlídek (patrol) nad Severním mořem u holandského a belgického pobřeží. Každý den se střídala hotovost — jedna letka měla službu a druhá odpočívala. Letka, která měla mít večer hotovost, prováděla během dne zalétávání letounů. To v praxi znamenalo, že každá osádka měla přidělen svůj letoun, se kterým během dne odstartovala, odzkoušela si chod motorů i všechny další funkce a zase přistála. Kromě toho se prováděly také cvičné lety sloužící k nácviku pilotáže, nebo ke zlepšení spolupráce pilota a radarového operátora (R O).

Občas se prováděly také cvičné střelby buď na pozemní cíle nebo na vlečný rukáv.

V prvém případě byly terče, na které se střílelo, vyloženy v bažinách při pobřeží východní Anglie. V druhém případě se za vlečný letoun připjal tzv. rukáv (plátěný terč svým tvarem připomínající velký rukáv, znázorňoval letící letadlo) a cvičící střelec se do něj strefoval ostrými náboji. Před přistáním pilot vlečného letounu rukáv shodil a na zemi se počítaly zásahy.

Další činnosti, které se noční stíhači účastnili, byla spolupráce při nočním cvičení světlometů jejich obsluha byla v rádiovém spojení s osádkou a udávala výšku, kterou měl spolupracující letoun nalétnout. Pilot do ní vystoupal a obsluha světlometu si ho zaměřila. Světlomety byly rozmístěny kolem letiště a kromě jiného sloužily také pro nouzové navádění letadel v případě, že selhalo rádiové spojení.

Když bylo přes den špatné počasí a malá viditelnost (mraky, déšť), noční stíhači drželi hotovost namísto denních, protože díky radaru mohli létat i v mracích.

Vlastní hotovost začínala před setměním a držela jí většinou 8 osádek plus 2 v záloze.

Pokud nebyl ohlášen žádný nepřátelský letoun, startovaly k hlídce většinou dvě osádky a zhruba 2 až 2,5 hodiny hlídkovaly v určeném prostoru. Čas strávený ve vzduchu využívaly v případě, že nehrozilo setkání s nepřítelem, ke cvičení tzv. intercepce (interception), to znamená, že jeden letoun znázorňoval nepřítele a druhý byl na něj pomocí pozemního navádějícího střediska (GCI — Ground Controlled Interception) naveden. Tímto způsobem se osádky zdokonalovaly v létání podle radaru.

První patrola začínala zhruba necelou hodinu před setměním, kdy denní stíhači končili službu a odcházeli na večeři. V tomto okamžiku by nebyly k dispozici žádné stíhací jednotky, které by mohly být nasazeny do boje v případě nepřátelského útoku. Proto noční stíhači nastupovali na svou první patrolu tzv. Dusk Patrol již v uvedená době a ne až po setmění. Po Dusk Patrol se střídaly Nights Patrol a končilo se Down Patrol. Z ní se osádky vracely za svítání a služba přecházela na denní stíhače. Noční šli odpočívat.

Pokud byl očekáván nálet nebo byly už nepřátelské letouny ohlášeny, startovalo na hlídku více osádek, které byly pozemním centrem naváděny na nepřítele. Za tíživé situace se vyhlašovala tzv. Top hotovost — do minuty po jejím vyhlášení musely být letouny ve vzduchu a spolupracovat s GCI. V praxi vypadala situace tak, že po vyhlášení letci vybíhali do tmy ke svým letounům, skočili do kabin a startovali přímo z místa. Toto všechno až do spojení s GCI trvalo zhruba 46 až 47 sekund.

Protože v temné noci nebylo nic vidět, musely se posádky nočních letounů spoléhat pouze na přístroje a pokyny z pozorovacích stanic. Při startu spolupracovala osádka nejprve s letištní kontrolou. Pilot oznámil letištní kontrole svou značku a požádal o povolení ke startu. Ta dala svolení a pilot se znovu ohlásil, až už byl ve vzduchu. Letištní kontrola předala letoun GCI, která s ním navázala spojení, udala mu kurs a výšku. Výška se udávala ve stopách (foot) a používalo se kódovací slovo Angel (Anděl). Takže, když se po startu ve sluchátkách ozvalo „Angel nine", bylo jasné, že je třeba vystoupat do výšky 9000 stop. Směr (kurs) se udával ve stupních kompasové růžice a označoval se slovem Vektor — např. „Vektor 120°".

Pozorovací stanice GCI byly rozmístěny tak, aby pokryly celou oblast Britských ostrovů. Každá stanice měla svou kódovou značku a vysílala na určité frekvenci. Jestliže letoun při pronásledování nepřítele opustil sektor „své" pozemní stanice, dostal pokyn, aby změnil knoflík s určitou frekvencí a volal tu a tu značku. Ozvala se mu stanice, v jejímž prostoru se právě nacházel. Celkem bylo 8 frekvencí a jedna tísňová — D, tzv. „Darky" (černoušek). Ta se používala v případě, že byl letoun v tísni a potřeboval pomoc.

Mimo GCI existovala ještě síť pobřežních radarových stanic CHL (Chain Home Low), které sledovaly cíle nízkoletící nad vodou. Pokud byl zjištěn nepřátelský letoun nízko nad mořem, nespolupracovala hlídkující osádka se stanicí GCI, ale s CHL.

Operátoři pozemních stanic viděli na obrazovkách svých radarů jak vlastní hlídkující letouny, tak i vetřelce, kteří se v jejich sektoru objevili. Pokud se tak stalo, dostala hlídkující osádka pokyn „Pozor, Bandit" (nepřátelský bombardér), eventuálně „Pozor, Rat" (nepřátelský stíhač). Nerozpoznaný letoun se označoval slovem „Beggie". Poté začal přibližovací manévr prováděný podle údajů o výšce a směru vlastního i pronásledovaného letounu dodávaných ze země. Podle typu radaru a antén umístěných v letounu se v určité vzdálenosti od cíle na obrazovce před radarovým operátorem objevil odraz letounu, na který byl naváděn. Teď záleželo na dobré spolupráci osádky — operátor dával pilotovi instrukce podle situace zobrazené na radaru a pilot musel podle těchto instrukcí manévrovat letounem. Spoléhat se mohl jen na přístroje. Až do chvíle, než získal vizuální kontakt (viděl obrys sledovaného letounu), letěl na plný plyn. Poté bylo třeba dotáhnout se co nejblíže a bezpečně rozpoznat sledovaný letoun. Pronásledovatel byl obvykle ve výhodě, protože se k svému cíli přibližoval zespodu a proti temné obloze se dobře rýsovala jeho silueta. Sám byl kryt závojem mlhy a koutě, který při pohledu shora, proti zemi skýtal výborný úkryt. Přiblížení a přesná identifikace z podhledu byly nutné, protože některé letouny si byly zezadu velmi podobné. Pokud osádka nemohla letoun s určitostí identifikovat jako nepřátelský zrakově, mohla použít dalších prostředků pro identifikaci, například odvysílání kódu z písmen, anebo z barevných světel, stanoveného pro onu noc. Když pronásledovaný letoun na tyto výzvy neodpovídal nebo odpovídal špatně, mohl být považován za nepřítele. Osádka musela mít stoprocentní jistotu, že se nechystá zaútočit na vlastní stroj, pokud tomu tak nebylo, bylo lepší nechat nerozpoznaný letoun odletět.

Po identifikaci stačilo se pozvolna odpoutat, nechat cíl kousek podletět, dotáhnout se na jeho výšku a vypálit. Zároveň s chodem zbraní se uvedl do činnosti i fotokulomet, který na filmovém pásu zaznamenal, byl li cíl sestřelen, či ne.

Když bylo v noci velmi zlé počasí — mlha, déšť, sníh a neočekávala se nepřátelská činnost, patroly nestartovaly. Hůře bylo, když se i za „psího počasí" objevil nepřátelský letoun. Pak bylo třeba „jít nahoru" za jakýchkoliv podmínek. Na tyto úkoly startovali ti nejzkušenější, ale přesto byly tyto lety velmi nebezpečné. Pilot seděl a doslova jako robot sledoval ručičky přístrojů. Zpátky se nemusel vracet na mateřské letiště, ale tam, kde byly nejvýhodnější podmínky pro přistání a ráno zase přiletět zpět „domů".

Kromě pozemních radarových stanic, ať už GCI pro vysokoletící cíle, či CHL pro nízkoletící cíle, napomáhaly osádkám v orientaci světlomety a majáky. Světlomety byly rozmístěny kolem letišť a v pásmech při pobřeží. Mnohokrát se stalo, že letounu vracejícímu se z operačního letu nad mořem vysadilo rádio nebo byl jinak poškozen a nemohl se dorozumět se zemí. Stačilo, aby pilot letěl dál stejným kursem k anglickému pobřeží a tam se mu najednou objevil světlomet, který se postupně skládl tím směrem, kterým měl letět. Po něm se rozzářil další, a tak ho světlomety postupně přivedly až „domů". Najednou se ve tmě objevila tzv. „Canopy" — tři až čtyři rozsvícené světlomety, které znamenaly, že dole pod nimi je letiště připravené k přijetí letounu.

Světlomety byly totiž v rádiovém spojení s pozemními stanicemi. Když na stanici viděli, že jejich letoun neodpovídá, zavolali k světlometu, který byl nejblíž k místu, ve kterém se letoun nacházel a oznámili, že zhruba z toho a toho směru přiletí vlastní letadlo, ať mu ukáží potřebný kurs.

Majáky byly rozmístěny po území Anglie, jeden ve Coltishallu, jeden poblíž Londýna, v Exteru, další ve Valley ve Walese. Každý maják vysílal určité svá písmena. Protože osádka věděla, jaká písmena který maják vysílá, stačilo vidět ho blikat ve tmě a bylo možno přibližně stanovit vlastní polohu.

Jak je vidět, činnost u nočních jednotek byla pestrá a velice náročná. Čs. letci si i v této náročné službě vedli dobře, a naše posádky patřily k těm, které byly vybírány k plnění nejtěžších úkolů.

M. K.

Miroslav Diviš s narodil v Rovensku u Zábřeha na Moravě a zemřel v Anglii 18. srpna 1986. Jeho popel byl uložen do rodinné hrobky v rodné obci. Jeho život byl plný zvratů.. Jeho zastávky po okupaci Němci byly: Polsko, pak Tours ve Francii, sev. Africa, Gibraltar a Anglie. Byl přijat do RAF jako Pilot Officer 2.8.1940. S 311. čs. bomb. peruť létal po 18 měsíců a přežil 40 náletů nad okupovanou Evropou. Po dalším výcviku v Kanadě se stal velitelem letky jedné angl. stíhací peruti a účastnil se 150ti operací na Spitfiru. Po válce se s manž. Ellou vrátil do ČSR, ale po změně v r. 48 odešel zpět do Anglie. Sloužil u 617. angl. peruti a byl vyznamenán angl. králem. Do výslužby odešel v lednu 1964 a věnoval se prodeji nemovitostí. /Foto a data nám obstaral Ant. Daičar z Batawy, který statečného letce znal v Rovensku u Zábřeha na Moravě./

O vojácích

České tzv.vládní vojsko /povolené něm.okupanty/ mělo jen 300 důstojníků /ČSR před okupací mělo na 16.000 důstojníků/. Mělo hodně nepřátel, zvláště mezi těmi,co se do něho nedostali. Celkem 11 praporů bylo posláno do Itálie a z nich na 500 mužů přešlo na druhou stranu.Mnozí bojovali proti Němcům u Dunkirku. Jeden prapor zůstal doma a vyznamenal se v bojích za pražského povstání v květnu 45.--V Cholmondeley parku /blízko Chester/ od léta 40 působili na velitelství divise:pplk.Fišera,pplk.gšt.Lukas,škpt.gšt.Klvaňa,mjr. Krček,škpt.K.Procházka,kpt.Nevřala a npor.Polák;dále:škpt.gšt.Řídký,kpt.Švei- cr. Řídký byl poslán "na zkušenou"k 8. britské armádě do sev.Afriky a přišel o život.--Plk.gšt.Nesveda:co se s ním stalo?Kdo o něm něco ví?--Na dotaz sdělujeme,že velitelem Vys.školy válečné v 30. letech byl gen.Luža a jeho zásupcem gen. Tallavaňa.--Jiří Opočenský se zájmem čte vojenské stránky "KL";žije v Paříži, kde zastupuje Am.Fond pro čs.uprchlíky, --Fotografie našich záp.vojáků v baretech v našem posl.čísle byla přijata s vděčností mnohými pamětníky pochodu Prahou.--Přítel nám poslal fotokopii dosud nezveřejněných materiálů z pera dr. K.Lochera a gen.Prchaly o situaci v Polsku a formování našeho zahr.odboje po 15.březnu 1939. /Gen.Bártík prý vzkázal z kom.vězení v 50.letech gen.Prchalovi, že se mu omlouvá./--Plk.Hájek za války vyskočil předčasně z autobusu a narazil hlavou na sloup.Zemřel v nemocnici v Londýně.--Stanislav Žák/nar.1921/ a jeho bratr Jaroslav /nar.1920/ z Kojetína se pokusili v zimě 39/40 o illegální přechod do Holandska, s plánem připojit se k čs.vojenským jednotkám ve Francii.Byli chyceni,posláni do konc.tábora v Polsku a tam zemřeli v r.1944./Jejich hroby jsou v Brzegu./Neměli bychom na jejich oběť zapomenout..--V zámečku Walton Hall byla ubytována zákopnická četa velitelské roty 2.praporu. Měl tam také ševcovskou dílnu populární Podzimek,který byl mistrem hry na harmoniku.Četa byla populární a mezi návštěvníky byl i starý Bechyně,Bečka,Franta Němec,dr.Šráměk i dr.E.Beneš. Na fotce,kterou jsme přinesli nedávno byl vedle V.Majera a V.Holuba také rotný Láďa Soukup,později vyškolený jako parašutista. Při třetím pokusu o výsadek doma bylo letadlo Němci nad Mnichovem sestřeleno a všichni přišli o život. Na fotce je Soukup vedle Podzimka.--Na počest Karla Jabora a jeho nedožitých 74.narozenin, vysadí jeho vdova Greta lípu na jeho hrobě v Torontě 26.dubna.--Dr. F.Schwarzenberg /rezident Rakouska/ znal za svého vojákování u dragounů v Pardubicích také drezuristu Šína a dr.Jindřicha Steinitze, pozdějšího ředitele státního hřebčína v Kladrubech n/Labem.--Janečkova zbrojovka v Praze měla před válkou licenci od Francouzů k výrobě lehkých tanků typu FT 17/Rennault. K masové výrobě nedošlo.-- TGM navštívil v r.1924 5.dělostřelecký pluk v Č.Budějovicích.Na dvou fotografiích-z archívu Luboše Šrámka z Francie-jsou také gen.Mittelhausser,továrník Zátka,gen.Claude Spire /zemský velitel Slovenska 1921-25/ a pozdější národní hrdina pplk.Josef Mašín. Také Fr.Udržal. --Gustav G.Galko z Kalifornie navštívil Anglii a Cholmondeley park. Poslal nám 2 krásné barevné fotografie. Byl za války přítelem Karla Tichého a pplk.Picky,Sokola tělem i duší.--Tibor P.Gregor /Toronto/ znal dobře Láďu Pospíšila,který byl rotným 1.pěšího praporu v Moreton Paddox,jakož i Bedřicha Kotáska.--Na dotaz sdělujeme, že adresu Ládi Prchaly,syna zemřelého generála,nemáme. Láďův spolužák z gymnasia,František Geisler,zahynul v dukelské operaci.-- JUDr.Jindřich Procházka řídil krim.policii v Olomouci a přišel na machinace gestapáků na černém trhu pod vedením dr.Kohna;musel jako nepohodlný svědek zmizet a zahynul v Mauthausenu.--Byly zveřejněny dokumenty,že na podzim 1948 očekávali záp.spojenci vypuknutí války se Sov.svazem. V této souvislosti jednal gen.Ingr s am.generálem Dovovanem a vedl čs.zpravodajskou kancelář ve Washingtonu. Pobočku ve Francii vedl gen.Hutník/Kudláček/ a v Anglii plk.gšt.Karel Procházka.--Pražský tisk přinesl článek o zajmutí am.vojenské misse během SNP nad Polomkou Němci. "Žel.kpt."Ján Stanek unikl.

Audience u Beneše

Vzpomínky básníka Ivana Jelínka, Londýn

Když jsem začal pracovat v BBC, nové pořady pro Československo už běžely. Zahájil je vysílanec u dvora sv. Jakuba Jan Masaryk. Zprávy z angličtiny překládalo několik kolegů, kteří je též před mikrofonem četli. Jana Kosinu jsem znal, kdežto dr. Přemysla Papírníka a dr. Šterna, oba byli novináři a v Londýně pracovali už před válkou a jednoho Slováka, jehož jméno jsem zapomněl, jsem neznal. Byla tam také nepřívětivě se tvářící paní Patzáková, která dostala místo snad proto, že její manžel, čelný sociální demokrat, měl dobré styky s labouristickou stranou. Mou povinností bylo připravovat programy, které se po sedmiminutových zprávách vysílaly ve čtvrthodinovém pořadu. Vypracoval jsem plán, probral ho se Sir Johnem a Jonathanem Griffinem, který mi nikdy neodmítl pomoc. Několikrát týdně se vysílaly reportáže: Jak Anglie vede válku a jak vypadá. Vymyslel jsem *Okno do Britanie*. Vybíral jsem též materiál z centrální služby v angličtině, převážně politické komentáře a projevy vojenských odborníků, popisující válku a rozebírající její průběh.

Jan Masaryk začal své rozhovory s domovem. Následovaly promluvy mého bývalého šéfa, majitele Lidových novin, Jaroslava Stránského. Později přišel dr. Drtina. Tenkrát to byly první příspěvky z oficiálních českých míst v Londýně. Po nich brzo následovaly další, psané v rozhlasovém oddělení čs. ministerstva zahraničí. Než toto oddělení začalo válčit proti mým programům, podařilo se mi zavést přísně anonymní reportáže a rozhovory s našimi vojáky a letci. Jezdil jsem s dvěma inženýry BBC k našim jednotkám v okolí Leamingtonu. Tam jsme natáčeli zčásti připravené, zčásti improvizované programy i hudbu vojenské kapely. Sestavil ji vojenský kapelník Obruča, kterému byl vbrzku přidělen na pomoc starý brněnský přítel, vojín Vilém Tauský. Tauský se po válce nevrátil, zůstal v Londýně, kde se stal jedním z nejlepších dirigentů BBC.

Zpočátku nebylo vůbec možné získat pro vysílání materiál od našich letců; z důvodů bezpečnosti měli též zakázáno mluvit do mikrofonu. Po pádu Francie prodělali stíhači rychlý kurs, aby se seznámili s letadly RAF, Hurricany a Spitfiry, a bez prodlení byli nasazeni do proslulé letecké bitvy o Británii. Čs. letecký inspektorát, jemuž podléhaly naše perutě, zařazené ovšem do Britského letectva, nechtěl ani slyšet o návštěvách na letištích, z nichž naši stíhači vzlétali. Jen jedinkrát, mnohem později, mi bylo povoleno zajet na letiště u Thetfordu k čs. bombardovací peruti 313, která prováděla nálety na německá průmyslová města. Naši útočili hlavně na Porýní. Měli poměrně pomalé Lancaster,, které však v tomto údobí války byly mohutná zbraň. Z Thetfordu jsem přivezl rozhovor s velitelem perutě Vocelkou, skvělým vojákem, který, jako mnozí jiní příslušníci peruti, piloti, navigátoři a bombardéři, zahynul na náletu. Tak zahynul též můj přítel por. Alois Volek, se kterým jsme si dlouho psali. Volek přikládal do svých dopisů básničky. Nebyly zvláštní, ale často překvapily popisy nebes, mračen, světla a noci, kterými ze země proudila nepřetržitá střelba německé protiletecké obrany. V Thetfordu se ke mně přihlásil letec v kanadské uniformě, dobrovolník Jan Gellner, potomek známého básníka Gellnera.

Řekl mi, že jsme daleká příze, protože se přiženil do naší rodiny z matčiny strany. Jan se jako bombardér proslavil, když za náletu na Brest zasáhl německou bitevní loď *Scharnhorst*, která se tam skrývala a připravovala opět k útokům na britské konvoje v Atlantiku. Jan shodil několik pum a podařilo se mu zasáhnout záď nebezpečné lodi, která klesla pod vodu, jak to potvrdily fotografie RAF. Po válce zůstal u letectva a v Kanadě zastával důležitou funkci.

Netrvalo dlouho a měl jsem dost vojenského materiálu, takže bylo možné vysílat každý měsíc dlouhý pořad *Vojáci a letci hovoří*. Část přijížděli vojáci a letci natáčet v jižním křídle Bush House v Londýně. Jedno takové natáčení mi navždy uvízlo v paměti. Bylo to r. 1942 v době, kdy tři čs. stíhací peruti dostaly nové spitfiry typu Supermarine. V těch s britskými a spojeneckými piloty prováděli ostřelování německých opevnění na březích obsazené Francie. Letělo se těsně nad vodou. V poslední chvíli piloti zvedli své stíhačky do výše a spotřebovali všechno střelivo svých těžkých kulometů na německé cíle. Do studia přišel kpt. Kulhánek, se kterým jsme jako chlapci chodili v Brně do Sokola v Lužánkách. Kulhánek byl veselý člověk. Dnes byl zachmuřen.

„Co se ti stalo? Vyspal ses špatně, nebo tě trápí děvče?"

„Víš, zítra letím zas *na mission* a vím to určitě, že se nevrátím. Tentokrát mě Němci dostanou." Sestřelili ho. Zahynul v moři. 313. bombardovací peruť dostala od Britů na svoji žádost povolení k dalším náletům, když jich provedla předepsaný počet. Po několika takových prodlouženích však byla přesunuta jako jiní veteráni, kteří zůstali naživu, od *Bomber Command* k *Ferry Command*, kde měla za úkol dopravovat z Ameriky vojenská letadla, včetně těžkých Liberátorů. Přišel dopis od Lojzy Volka s básničkou, ve které psal, že zakrátko zahyne. Což se také stalo. Když cestou z Ameriky vzlétal za mlhy z obávaného letiště na Kanárských ostrovech, narazil na stráň hory a zahynul.

Nedlouho poté, co jsem začal v BBC pracovat, jsem dostal vzkaz, abych se dostavil k dr. Benešovi. Šel jsem do jeho kanceláře se smíšenými pocity. Beneš krátce po Mnichově abdikoval a odletěl z Prahy do Londýna. Na letišti pronesl nezapomenutelnou, úžasnou větu: *„Mám plán..."* Jak stanovila ústava, prezidentem byl zvolen vážený soudce, zcela nepolitický čistý člověk dr. Emil Hácha. Beneš přijal mnichovský diktát. Byl ochoten bojovat jen s povolením Francie a Anglie. Jakmile se octl v cizině, začal s přípravami na usurpované prezidentské údobí. Nejprve se pokusil postavit se v čele Českému národnímu výboru v Paříži. Byl odmítnut, ačkoli v Paříži jak se slušÍ na významnou osobnost, sídlil na Place de la Concorde v hotelu Crillon. Výbor ho odmítl s tím, že vedl stát špatně a podlehl zastrašování velvyslanců Francie a Britanie. Po návratu do Londýna, nepochybně s pomocí Jana Masaryka a několika vlivných britských přátel, dosáhl na britské vládě, že ho uznala za prezidenta, protože v Praze na krutý nátlak odstoupil, takže abdikace je prý neplatná. Po tomto uznání vyhlásil Německu a Italii válku. Britská vláda Benešovy argumenty přijala společně s jeho zatímní vládou. Což znamenalo, že od Britanie dostával značnou finanční pomoc; že se stal opět nejvyšším velitelem čs. armády; teď to byl on, kdo Legii platil a měl dost prostředků na řadu ministerstev a jiný politický podrost. Skoro všichni vysocí čs. důstojníci, kteří teď byli v Británii, s jedinou výjimkou generála Prchaly, Beneše a jeho peníze přijali. Z hlediska většiny dobrovolníků, včetně mne, však věci vypadaly jinak. Byla to usurpace; a ve Francii velení Legie vydalo rozkaz, že se Legie rozpouští.

Za mnichovské krise Beneš odvolal generální mobilizaci a armáda se nepostavila Německu, nýbrž provedla demobilisaci; zradila národ, který ji vytvořil. My zahraniční dobrovolníci jsme proto starou armádou včetně nejvyšších velitelů opovrhovali. Avšak ti, včetně nejvyššího šéfa, se uchopili nad námi velení bez jediného slova vysvětlení nebo omluvy, bez slovíčka uznání, že Legie ve Francii bojovala bez starých výborných čs. zbraní a bez čs. opevnění, bez mravní opory národa. Přesto to mnohým nedalo a šli dále hledat spojence, kde se dalo — do Polska, do Francie, teď do Britanie. Jedinou naší zásadou bylo: můžeme s tímto nebo oním spojencem bojovat? To také rozhodlo o novém spojenectví s Británií. Za těchto okolností jsme neměli na vybranou: přijali jsme starou vojenskou hierarchii a nejvyššího velitele. To však mělo nepřekročitelnou mez: jako veliká část dobrovolníků ani já jsem nikdy nepřijal Beneše jako vůdce.

Tyto myšlenky se mi honily hlavou, když jsem vstupoval do Benešovy kanceláře ve starém křídla vyslanectví na Grosvenor Place. Beneš stál před psacím stolem uprostřed koberce. Podal mi ruku a vybídl mě, abych se posadil. Bylo by snadné napsat dramatický dialog. To však by nebylo čestné: z rozhovoru, který byl krátký, si pamatuju přesně jen Benešovu první větu, neboť jinak mé oslepil hněv

„Pane kolego," řekl, „proč jste si ke mně nepřišel pro pokyny pokud jde o vaši činnost v BBC?"

Odpověděl jsem, že za pádu Československa jsem vzal svůj život do vlastních rukou. Vstoupil jsem do války a zvolil jsem si své spojence, nejprve Francii, která nás zradila, pak Británii přesto, jak hanebně se k nám v době Mnichova zachovala. Ale teď mě zajímá jedině to, že Británie válčí s Německem. Rozhodl jsem se opustit Francii a přišel jsem do Anglie, abych se bez ohledu na svou bezvýznamnost přidal na její stranu. Když mé BBC požádalo, abych připravoval jejich programy pro Československo, přijal jsem nabídku s radostí u vědomí že mohu udělat něco pro válečné úsilí. BBC je částí Britanie, mého spojence, ke kterému jsem přirozeně loyální. To znamená, že přijímám britské pokyny. Kdyby se mi staly nepřijatelné, odešel bych z BBC. Situace neponechává místo pro další direktivy.

Nepamatuju si Benešovu odpověď. Byl rozhněvaný, rudý v tváři, zatím co jsem vstával, abych odešel. Vrátil jsem se do kanceláře a popsal jsem Sir Johnovi rozmluvu. Odvedl mne k řediteli zámořských služeb Johnu Saltovi. Tam oba, zachmuření, mě vyslechli.

„Víte," řekl Salt, „dostal jste se do nesnadné situace, nemyslíte, Johne? A je to tím horší, že BBC vyjednává s exilovými místy včetně s vašimi, kolik času jim v našich pořadech poskytne a jak se to bude provádět. Takže zanedlouho se na našich týdenních programových poradách setkáte se zástupcem Benešovy vlády."

Zatím jsem pokračoval v práci. Nebylo to právě snadné. Brzo se na programové schůze dostavil někdejší advokát, teď hlava Benešova rozhlasového oddělení, dr. Pavel Korbel, původně Korbel. Přicházel s návrhy, spíše ale s oznámeními, co bude jeho oddělení v pořadech BBC vysílat. Přicházel též pravidelně Geoffrey Lias, bývalý zpravodaj Timesů v Praze, nyní zástupce ministerstva informací. Od počátku se Korbel snažil překazit mé plány, které často přímo vetoval přes pomoc, kterou mi poskytovali Sir John a Jonathan a často též Lias. Posléze čs. ministerstvo zahraničí dosáhlo důležitého úspěchu: Sheila Grand Duff, mladá novinářka, potomek významné skotské rodiny a přítelkyně Jana Masaryka a Huberta Ripky, oba bez nesnází přesvědčila, že s Korbelem bude za BBC mnohem líp spolupracovat než já. Začala chodit na schůze a často podporovala Korbela. Nemožná situace netrvala dlouho. Sdělil jsem BBC své rozhodnutí a vrátil jsem se ke své jednotce do Leamington Spa.

"Hdr. Politika/Zvon"

O PARAŠUTISTECH

29.prosince 1941 byla u Poděbrad vysazena para-skupina SILVER A, se stanicí "Libuše", ve složení: vel. Alfréd Bartoš, zást. vel. Josef Valčík a telegrafista Jiří Potůček..

I když životní osudy této trojice nejsou bez zajímavosti, nás bude tentokrát zajímat jenom osoba Václava Krupky. To proto, že byl jedním z protagonistů v pardubické skupině spolupracovníků pararoje „Silver A". Předpokladem ovšem je, že čtenář, aspoň v hrubých rysech, zná historii pardubické heydrichiády.

Václav Krupka se narodil r.1914 v Novém Bydžově v důstojnické rodině. Ve sledované době žil jeho otec, tehdy plukovník jezdectva, na penzi v Dašicích u Pardubic. Mladý Krupka vystudoval reálku v Pardubicích, kam dojížděl z Dašic. V roce 1934 se po maturitě rozhodl věnovat se po vzoru otcově vojenskému povolání. Po absolvování vojenské akademie, na níž ve stejné době studoval též o 2 roky mladší pozdější velitel výsadku „Silver A" Alfréd Bartoš, nastoupil v r.1937 službu u jezdeckého útvaru v Olomouci v hodnosti poručíka. Zde absolvoval zpravodajský kurs a byl tehdy služebně vyslán do Rakouska, aby sledoval event. válečné přípravy v konfliktu mezi Jugoslávií a Itálií. Po okupaci Československa a rozpuštění naší armády se Krupka bezúspěšně pokusil o únik do zahraničí a proto hledal v Pardubicích nějaké zaměstnání. Podařilo se mu získat úřednické místo ve Východočeském elektrárenském svazu /VČES/, kde pracoval od r.1939 až do svého zatčení v r.1942. V r.1940 se oženil s 18 letou absolventkou pardubické obchodní školy Hanou Zikovou, nevlastní dcerou technického rady poštovního ředitelství inž.P. Švagerky. Ta později hrála významnou roli ve skupině spolupracovníků desantu „Silver A". Po sňatku se Krupka přestěhoval z Dašic do Pardubic a našel si byt v Pernerově ulici. Hana Krupková byla nerozlučnou přítelkyní manželky známého pardubického motocyklového závodníka a obchodníka s auty Františka Hladěny. Ten byl jedním z prvních zasvěcených, když se na Silvestra r.1941 objevil v Pardubicích rotmistr Josef Valčík, první ze skupiny „Silver A". A byl to opět Hladěna, který poskytl jeho veliteli npor. Alfrédu Bartošovi ubytování ve svém bytě na hlavní pardubické ulici, nynější tř.Míru. Do tohoto bytu přivedla 3. ledna 1942 Taťána Hladěnová manžela své přítelkyně poručíka V.Krupku, aby se s Bartošem dohodl o eventuální spolupráci. Krupka totiž mohl být Bartošovi a jeho výsadku velmi užitečný nejen jako bývalý voják, ale především jako zpravodajec s určitými zkušenostmi. Neboť přesným úkolem pararoje „Silver A" byla vedle dalších povinností zpravodajská činnost, t.j. získávání a odesílání špionážních zpráv do Londýna. Krupka toto pověření přijal. Když se pak později ukázalo, že z konspiračních důvodů je třeba změnit bydliště, dohodly se Krupková s Hladěnovou, že bezpečnější úkryt by Bartoš nalezl v bytě Krupkových, kteří nebyli pardubické veřejnosti tak známi, jako Hladěnovi a nadto žili v méně frekventované ulici. Mimo to vedly ke změně bydliště i osobní neshody, které vznikly mezi Hladěnou a Bartošem. Bartošův pobyt u Krupkových byl nejdelší ze všech jeho ilegálních úkrytů a stal se během doby opěrným bodem jeho štábu. A manželé Krupkovi se pak ukázali vynikajícími a oddanými spolupracovníky desantu „Silver A".

Ještě za pobytu u Hladěnů stala se T. Hladěnová důležitou spojkou mezi Bartošem a jeho spolupracovníky. Nyní k ní přibyla i H.Krupková. Obě byly mladé a hezké ženy, které budily zájem mužů spíše svým zjevem než počínáním; to bylo pro jejich poslání výhodné. Krupková záhy předčila agilností a výsledky svou přítelkyni a stala se nepostradatelnou spolupracovnicí Bartošovou.

Krupka se pak s elánem věnoval své zpravodajské činnosti. Získal pro Bartoše další ilegální byty, a to u svého bratrance, mechanika Vlastimila Pillera, v jeho garsoniéře v Polské ulici a pak u obuvníka Bendy v Dašicích. Také v Praze, kam často musel Bartoš zajíždět, mu opatřil přechodné bydlení u svého strýce Česnoka a bývalého pardubického kamaráda Karla Sedláka. Hlavně se však Krupka staral o zajištění vlastní zpravodajské sítě. Získal několik zaměstnanců z podniku, v němž byl sám zaměstnán /VČES/; tak např. inž.Hurán jako vedoucí výstavby investičního celku /hydroelektrárny/ mu mohl bez podezření měnit velké markové bankovky, které si Bartoš přivezl z Anglie /Krupka udává neobyčejně vysoký obnos/ za drobnější peníze. Dělník VČESu Čihák ze Sezemic mu dodával zprávy a situační plánky ze sentínské Explosie, v níž měl mezi zaměstnanci řadu kamarádů. Krupkův přítel Milan Katschner, syn továrníka na brusle v Polici n.Met., mu mohl prozradit některé důvěrné zprávy hospodářského významu, které přivezl jeho otec z pražských gremiálních schůzí. Rovněž mu mohl lecos prozradit jeho strýc Česnek, zástupce ředitele průmyslového podniku, jakož i zmíněný již Krupkův kamarád K.Sedlák, který byl zaměstnancem plzeňské Škodovky; jeho informace přišly zejména vhod při přípravě náletu na tovární objekty v Plzni /který, jak známo skončil fiaskem anglických bombardérů/. Mohli bychom jmenovati ještě Krupkovy kamarády z vojny, např. por.Otu Kacetla z Hranic a inž. Mašíska z Lutína, kteří mu dodávali zprávy vojensky a hospodářsky významné z těchto moravských oblastí. Také manželka Krupkova Hana vyjížděla často se zprávami nebo pro ně k Bartošovým informátorům, nejčastěji do Prahy, ale i do jiných míst v „protektorátě". Vyhledávala Londýnem ohlášené další výsadkáře z Anglie, kteří většinou přicházeli přes záchytnou stanici u knihtiskaře Vojtíška v Lázních Bělohradě. Jednou se ocitla v nebezpečí, když se měla setkat s Oldřichem Pechalem z výsadku „Zinc", který měl koncem března 1942 seskočit v prostoru u Uherského Hradiště a byl tu gestapem hledán. Rovněž Krupka se ocitl několikrát v choulostivé situaci, když jako „pobočník" Bartošův zajišťoval se zbraní v ruce některé jeho riskantní akce. Šlo na příklad o přepadení četnické stanice ve Vrdech-Bučicích, když si Bartoš vynutil na tamním vrchním četnickém strážmistrovi výmaz úředního hlášení o smrti občana, jehož jméno nosil /Motyčka/. Nebo šlo o ozbrojené zajištění schůzky Bartoše s vynikajícím pražským vojenským zpravodajcem škpt.Václavem Morávkem dne 20. března 1942 v pražských Chotkových sadech. To nebyla jediná rizika, která Krupkovi podstupovali. Museli si přece být vědomi, jakému nebezpečí jsou vystaveni v případě prozrazení. A toto prozrazení hrozilo každým okamžikem; vždyť jejich byt vyhledávala řada lidí v Pardubicích neznámých, ať už šlo o členy pražské rodiny Moravcových / u níž našla útočiště většina parašutistů ze zahraničí/ nebo o zmíněného již vedoucího pražského ústředí sokolské ilegální organizace prof. Ladislava Vaňka a další mimopardubické členy spiklenecké skupiny. Ti však byli většinou pověřeni a důvěryhodní. Ale byli to i neznámí návštěvníci, údajně přicházející z Anglie, ale mohli také být nastrčenými figurami. Bytem Krupkových prošli tak výsadkáři npor.Adolf Opálka /zahynul 18.června 1942 v pražském kostele v Resslově ulici při jeho dobývání nacisty/, rotmistr Karel Čurda /pozdější konfident gestapa/, telegrafista Oldřich Dvořák /který měl event. nahradit dosavadního Bartošova radistu Potůčka, když mezi Bartošem a Potůčkem došlo k osobním rozepřím/. Více než toto ohrožení hrozila prozrazení Bartošova pobytu u Krupků ta okolnost, že nedaleko bydlelí jeho příbuzní, matka, teta a bratranec, kteří o Bartošově úkrytu věděli; navštěvovali jej, zejména matka v době jeho choroby /akutní reumatismus v květnu 1942/, kdy pro syna shánělа neuváženě kdejakou pomoc.

Mimo to zajišťovali Krupkovi pro desant „Silver A" vlastní geteorologické pozorování, které z Londýna vyžadovali pro potřeby jejich Airforce: byl to teploměr, barometr a větroměr, který zamaskovali na balkoně svého bytu a denně odečítali jejich údaje.

Při všech těchto riskantních počinech bylo samozřejmě nutno myslet na možnost úniku v případě ohrožení. Krupkův byt byl při tom krajně nevýhodný. Nalézal se ve 4. poschodí novostavby čp.1607 v Pernerově ulici, skládal se ze 2 místností, kuchyně a pokoje s příslušenstvím. /viz plánek na str. 219/ Při event. přepadu gestapem nebylo jiného úniku než malým okénkem, vedoucím z WC do větrací šachty /světlíku/ a tudy se dostat na dvůr. Pro ten případ měli připraveno dostatečně dlouhé lano, po němž se mínili spustit šachtou. Aby získali potřebný čas k tomuto krkolomnému výkonu, hodlali zákrok gestapáků zdržet vyhozením 2 ručních granátů z balkonu do ulice. Bylo to dobře vymyšlené, ale příliš romantické a stěží proveditelné.

Jestliže by se přesto únik podařil, pokusili by se Bartoš a Krupkovi o přechod hranic do Rakouska. Pokusili by se dostat do Vídně, kde byla Bartošova teta obatyší. Konečným cílem bylo Švýcarsko, kde by Krupkovi zůstali a Bartoš se odtud hodlal vrátit do Anglie. Byly to sice iluzorní plány, ale při mimořádném štěstí se mohly povést. K tomu účelu měli Krupka i Bartoš připraveny mapy a adresy pro celé toto putování. Tehdy ovšem nemohli tušit, že poputují jinak, než podle vlastního itineráře, ale cestami gestapa. Varováním, že vše nepůjde tak lehce, jak si to Krupkovi představovali, byla epizoda s Bartošovým bolestivým onemocněním začátkem května 1942, které si Bartoš přivezl z jedné pražské návštěvy. Tehdy ležel bezmocně na lůžku, nemohl se ani hnout, musel být přenášen na proutěradle a to právě v době, kdy bylo třeba jeho zvýšené aktivity, neboť se schylovalo k atentátu. Tehdy jej obětavě léčil jeden z pardubických zasvěcenců, dětský lékař MUDr Josef Barton. Tomu se podařilo dostat Bartoše na nohy právě včas, aby se mohl ujmout organizování situace, vzniklé po atentátu.

Atentát vyvolal, jak známo, bezmezný teror ze strany nacistů. Byli vyvražděváni nejen jednotlivci, ale celé rodiny i obce. Ohroženi byli všichni, ať měli s atentátem něco společného či nikoliv, tím spíše Bartoš a Krupkovi. V tu dobu /15.června/ navštěvuje Bartoše v Pardubicích prof.Ladislav Vaněk z Prahy, aby se s ním poradil o osudu parašutistů, kteří se po atentátu ukryli v kryptě pravoslavného kostela Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze. Vaněk pověřuje Bartoše hledáním nového útočiště pro skupinu pražských výsadkářů i pro Bartošova radistu Potůčka a jeho „Libuši" a krupkovým radí, aby se na čas uklidili z Pardubic na nějaké bezpečnější místo. Krupkovi odjeli do Police n.Met. ke svému příteli Milanu Katschnerovi a Bartoš se současně rozjede hledat v Olšanech u Vyškova Vaňkem doporučený nový úkryt. Osudnou chybou bylo, že nechal v opuštěném bytě Krupkových v nápadně červeném obalu řadu důležitých dokumentů, jen částečně zašifrovaných.

Dne 16.června dochází k Čurdově zradě. Čurda, ohrožený jako kterýkoliv z jeho současníků, nevěda kudy kam a zlákán vypsanou odměnou 10 milionů korun, se toho dne přihlásil na gestapu a vypovídal ochotně vše, co věděl, kde všude v Praze pobýval a mimo jiné i to, že se po seskoku stavoval v bytě u Krupků pro další instrukce. Konečně znali gestapáci jména a adresy, které mohly vést na stopu atentátníků a mohli bleskově jednat. A také jednali. V Praze zatkli mladého Moravce /jeho matka se při zatýkání otrávila/ a okamžitě se rozjeli do Pardubic ke Krupkovým, kde vnikli do bytu a prohledali jej, při tom přišli na červenou obálku s oněmi Bartošovými záznamy. Ještě za úsvitu 17.června zajeli si pro Krupkovy do Police n.Met., kde v hotelu „Pejskar" oba manžele zatkli a ihned je odvezli k výslechu do sídla gestapa v pražském Petschkově paláci.

Snad bychom mohli pro úplnost dodat, že v zápětí byli zatčeni i Krupkovi rodiče, plk. Krupka s manželkou. Plk. Krupka byl vězněn v KT Buchenwald, odkud se po válce vrátil s podlomeným zdravím a záhy po návratu zemřel. Jeho manželka byla poslána do KT Ravensbrück-Bergen-Belsen, kde svou životní pouť skončila. Rodiče Hany Krupkové byli rovněž zatčeni, ale po 14 dnech propuštěni.

Tady by mělo vyprávění „o pohledu do jedné odbojářské domácnosti" končit. Ale poněvadž nejsou bez zajímavosti i další události, které se týkají Krupkových, budeme pokračovat.

2 Bartošových poznámek se gestapo, které je dalo ihned rozšifrovat, dozvědělo o řadě jeho pardubických pomocníků. Zatím pro ně ja „Motyčka", ale už věděi, že je to klíčová postava a hledí se ho co nejdříve zmocnit. Od Krupkových se nemohli gestapáci dozvědět, kde Bartoš v současné době je, poněvadž toto oni nevěděli, ale ve skříňce na dopisy v jejich domě byl nalezen telegram od jakéhosi Karla Smolky, oznamující, že přijede v neděli 21.června ve 14,30 hod. To bylo gestapu podezřelé: co kdyby se tím jménem maskoval samotný Motyčka! Proto převezli z Prahy do Pardubic Hanu Krupkovou /která se zatím při výsleších ukázala být ochotnější/, aby podezřelého Smolku přivítala. Dva gestapáci, Hanauske a Kreba čekali s Krupkovou v jejím bytě na příjezd ohlášeného Smolky až do 18 hodin, ale marně; když návštěvník se do té doby neobjevil, byla Krupková přepravena zpět do vězení. Krupkové se prý tehdy podařilo v jednom nestřeženém okamžiku zničit plány a adresy plánovaného úniku do zahraničí. Ostatně onen ohlášený Smolka, který nakonec v udanou dobu nepřijel, nebyl očekávaný „Motyčka", ale přítel Krupkových, svědek při jejich svatbě a neměl nic společného s jejich ilegální činností, šlo jen o soukromou záležitost. Ale přesto se oba gestapáci, kteří hlídali v bytě Krupkových dále, dočkali! Asi kolem 19. hodiny zazvonil někdo u domovních dveří. Gestapáci vyhlédli z okna a spatřili na protějším chodníku muže, který vzhlížel k jejich oknům. Byl to Bartoš, který se právě vrátil z Moravy, kde hledal zmíněný nový úkryt pro parašutisty a nevěděl nic o zatýkání v Pardubicích. Když viděl v oknů Krupkových dva neznámé muže, pochopil a dal se na kvapný ústup. Prchal uličkou u Veselky do parčíku u sv.Jana, kde za nynějším kinem „Jas" zabočil do Smilovy ulice. Mezitím oba pronásledovatelé, kteří sebrali dvěma cyklistům kola, jej téměř dostihli a došlo ke střelbě z obou stran. Bartoš vida, že neunikne, sám se ranou do hlavy z vlastní pistole střelil; stalo se tak na rohu Smilovy a Sladkovského ulice. Byl okamžitě převezen do nemocnice, kde nenabyv vědomí, v noci zemřel. Tak hrdinnou smrtí padl po Valčíkovi již druhý z trojice pardubických výsadkářů. Třetího, Jiřího Potůčka-Tolara zastihla smrt jen o několik dní později /2.července/.

Krupkovi od chvíle zatčení žili zcela izolovaně, jeden nevěděl nic o druhém a pouze byli konfrontováni s ostatními spiklenci, zejména pražskými; Krupka byl koncem června nakrátko deportován do Pardubic za účelem konfrontace s Taťánou Hladěnovou /Hladěna byl již mrtev, spáchal sebevraždu skokem z nejvyššího patra budovy gestapa/. Z výslechů Krupkových se vyšetřovatelé mnoho nového asi nedozvěděli: gestapo vědělo vše podstatné již od zatčeného mladého Ati Moravce, ze kterého přiznání doslova vytloukло, a ze záznamů Bartošových. Přesto je jisté, že ochotnější vypovídala Krupková a snažila se zapůsobit na kriminálního radu Schultzeho, který měl tento případ v referátě. Zdá se, že si Schultze obzvlášť Krupkovou až příliš a proto ona i její manžel unikli osudu jiných; vždy byli, jak z předešlého líčení je patrno, angažováni na spíknutí daleko více, než mnozí z těch, kteří skončili na popravišti. Oba okupaci přežili, Krupka v koncentračním táboře, Krupková dokonce na svobodě.

Bylo pochopitelné, že tato okolnost byla podezřelá zejména Pardubákům a že proto byli Krupkovi po válce našimi orgány zajištěni a postaveni před mimořádný lidový soud, nejprve v Praze, později v Chrudimi. Krupka byl v obou případech osvobozen, Krupková odsouzena pro kolaboraci nejprve na 3 roky, podruhé na 10 let. Nejvyšší soud však oba tyto rozsudky zrušil a Krupkovou osvobodil. Krupka se v r.1947 se svou ženou rozvedl, ta se pak znovu provdala a žije nyní mimo území republiky.

V.Krupka po válce bojoval proti Benderovcům na Slovensku, pracoval v tělovýchově a poslále odešel do výslužby jako středoškolský profesor tělocviku a zeměpisu.

K.J.

/Přetištěno bez vědomí a souhlasu autora.

Z OKUPOVANÉHO ČESKOSLOVENSKA

Vedoucím Národní referenční laboratoře pro AIDS ministerstva zdravotnictví ČSR se stal docent Lubomír Syrůček,CSc. Po vyšetření 173.950 krevních vzorků bylo odhaleno 66 osob s positivním nálezem;20 z nich bylo zahraničního původu a odesláno do svých domovů. Jeden muž /homosexuál/ 31.10.zemřel.--Z dopisu z domova:"..kde se moc mluví,tam se nic nedělá,nebo jen málo. Objevují se sice noví reformátoři a pisatelé předlouhých článků,ale z toho povídání se jednomu dělá nevolno.Nedivím se,že mladí lidé utíkají k alkoholu a k drogám."--Skupina "Obrana národa 88" vydala Dokument č.2,který nazvala "Akce Zlín". Apeluje na občany,aby pomohli vrátit Baťovu městu původní jméno Zlín. V úvodu letáku,který se po staré vlasti šíří jako lavina, se píše:"Zlín je symbol doby svobody,podnikání,tvořivosti, spolupráce a technické vyspělosti.Zlín je kultura života, civilisované bytí,rodinná pohoda a klid." V rámci akce má být také odstraněn pomník Gottwalda mezi obchodním domem a školou.--Vydavatelství "Panoráma" vydalo pěkný barevný kalendář barokního umění pro rok 88. --Neznámý dárce,zřejmě bývalý skaut,nám poslal nové vydání Foglarovy knihy "Hoši od Bobří řeky".Vyšla nákladem 100.000 výtisků a je po ní mezi mládeží velká poptávka.--"Jazdectvo"přineslo vzpomínku k 10.výročí uhynutí /na koliku/ klisny CENTURY v Napajedlích.--"Květy" uveřejnily fotografii v ČSSR nedávno zavedeného bitevního letounu Su-25K a předního pilota pplk.Fr. Kareše.Byl předveden na Leteckém dni Svazarmu na letišti Olšová Vrata u K.Varů. Stíhačku MIG-23 s měnitelnou šípovitostí křídel pilotoval pplk.ing. Václav Vašek. S letounem Z-50LS vystoupil známý ing.Petr Jirmus.--Sáša Dubček poskytl dlouhý interview italskému kom.listu "L´Unita"; je mu 66 a nevyloučil návrat do veřejného života, "když o to bude požádán".-- V K.Varech zemřela před časem pí Růžena Musilová,manželka lyžařského mistra Cyrila Musila,hrdiny podz.hnutí za 2.války a věznˇ v 50. letech. Paní Musilová byla statečná česká žena; její manžel je pochován v Torontě.--Tisk vzpomněl 100.výročí založení Spolku českých žurnalistů,hlavně zásluhou Jana Nerudy. Mezi členy byl J.K.Tyl,F.L.Čelakovský,Božena Němcová,Jakub Arbes a j. --"Praha 87" oslavila pěkným článkem 100.výročí narození slavné herečky Anny Sedláčkové.--Na motivy spisů J.A.Komenského sestavil J.Všetečka neobyčejnou knihu fotografií "Všenáprava obrazem".Vyšla v naklad. Nadas.--RNDr.Leoš Štefka napsal pro "Zdraví" zajímavou studii o Moravském krasu.--Žurnalista z ČSSR navštívil Dawson v Yukonu,rod. Hanulíkovu a hrob Welzla.

CO PÍŠÍ JINÍ

***** A NAKONEC úryvek z projevu Josefa Škvoreckého na sympoziu ve Frankenu: "... Stesk ovšem není dobře znám jen exulantům: ještě lépe je znám našim nepřátelům, československým komunistickým úřadům. Na znalosti exilového stesku je proto založena zatím největší a zatím bohužel nejúspěšnější perfidnost, jíž se vůči exilu dopustili, tzv. úprava vztahů. Přiznám se, že mým největším exilovým zklamáním bylo, když jsem viděl, kolik exulantů přistoupilo na tuhle zcela pošlou hru, kolik jich nejen ochotně vyklopilo značně vysoké, někdy horentní poplatky v tvrdé měně, ale podepsalo i mně naprosto nepochopitelné prohlášení loajality k vládě Gustava Husáka..."

"Zpravodaj",Švýcarsko.

VADY NA KRÁSE

V září byl v Brně uveden do provozu složitý most s nájezdovými rampami, spojující Židenice a Komárov s výpadovkou na Olomouc. Lze se odtud napojit i na bratislavskou či pražskou dálnici. Základní a rozhodující komunikační systém byl tedy otevřen. Avšak v jaké podobě? Po 200 metrech tříproudové vozovky je veden v délce 1200 metrů do protisměru s omezenou rychlostí a samozřejmě zákazem předjíždění. Důvod? V této délce je druhá polovina komunikace s již vybudovaným základním povrchem zastavěna skladem a dřevěnými bednami jednoho brněnského průmyslového podniku. Je tedy otázkou, zda se investuji finance do výstavby komunikací proto, aby sloužily motoristům, či jako skladovací prostory. Stavby se mají předávat kompletní. Co je platný hostovi pokoj v hotelu bez lůžka či řidiči komunikace, která je sice nová, ale nevyhovující?

TASK FORCE PRO PŘÍSTUP K POVOLÁNÍM A ŘEMESLÁM

OZNÁMENÍ

Task Force byla vytvořená Ministrem pro občanství / Minister of Citizenship / a Ministrem pro národnostní vztahy / Minister Responsible for Race Relations /. Vyjmenoval ji Lieutenant Governor na základě doporučení a se souhlasem Výkonného poradního shromáždění / Executive Council / 22.října 1987, v zájmu informovat ve věci zahraničních kvalifikovaných osob, zejména pak příslušníků národnostních menšin a etnických skupin, o pravidlech a praxi umožňujících zapojit se do povolání a řemesel v Ontáriu.

Task Force bude:

1./ Revidovat všechny pravidla, které ovlyvňují vstup a přijetí do povolání a řemesel v Ontáriu a také zjišťovat do jaké míry mají skutečný nebo potenciální diskriminační dopad na osoby, které získali pracovní zkušenost nebo kvalifikaci mimo Kanadu.

2./ Zjišťovat jestli uplatňované pravidla jsou nezbytné k zachování profesionální úrovně.

3./ Prozkoumat skutečné nebo potenciální překážky, které unikli kontrole, jako například nedostatek podpornich služeb v přeškolovacím období.

4./ Doporučit změny dosavadních pravidel, které nejsou bezpodmínečně nutné k zachování profesionální úrovně a také doporučit formu pomoci zahraničním kvalifikovaným osobám splnit ty pravidla, které jsou bezpodmínečně požadovány.

Task Force vynese uzávěry zjištění a doporučení do 1. listopadu 1988. Od všech skupin a jednotlivců, kterých požadavky můžou být tímto ovlyvněny, se žádá podat písemné přihlášky do 15. února 1988.

Task Force formuláře jsou k dispozici na požádání.

180 Dundas Street West
22nd Floor
Toronto, Ontario M5G 1Z8
(416) 965-0561

Patricia S. Bregman
Project Director

ADRESY POLITICKÝCH VĚZŇŮ

(Otevřený lístek je povolen.)

Petr Obšil, 10.11.1966
NVÚ PS 335, 306 35 Plzeň, ČSSR

Heřman Chromý, 19.2.1947
NVÚ PS 335, 3/1, 306 35 Plzeň 1, ČSSR

Ondřej Hoch, 6.12.1948
NVÚ PS 1/23, 507 11 Valdice, ČSSR

Walter Kania, nar.1940
NVÚ, 507 11 Valdice, ČSSR

Jiří Wolf, 5.1.1952
NVÚ, 507 11 Valdice, ČSSR

Josef Roemer, 7.10.1955
NVÚ, 507 11 Valdice, ČSSR

Petr Hauptmann, 7.8.1946
NVÚ Minkovice, 460 00 Liberec, ČSSR

Ervin Motl, 29.7.1948
NVÚ, PS 335, 306 35 Plzeň, ČSSR

Karel Srp, 18.1.1938
NVÚ PS 335, 306 35 Plzeň, ČSSR

Jiří Boháč, 8.2.1953
NVÚ Minkovice, 460 00 Liberec, ČSSR

František Veis, 5.7.1932
NVÚ, 507 11 Valdice, ČSSR

Pane doktore, nevím co s ním. Nezajímá ho televize, sport, comics, počítače, ale čte jen knížky.

perličky ze školních lavic

■ **Datel je lékařem, poněvadž léčí stromy.**

■ **V minerálních vodách je rozpuštěno různé zdraví.**

■ **Sníh padá, když se mraky nachladí.**

■ **Kosti jsou duté a jsou vyplněny kostním dřením.**

■ **Pijavek se užívalo dříve k nedobrovolnému dárcovství krve.**

■ **Injekcí se vpravuje do těla tekoucí zdraví.**

■ **Pokožka je to, co musím nosit pořád nahoře na kůži.**

■ **Píchnutí hmyzem způsobuje někdy i pupencovou infekci.**

■ **Maminka snižuje otylost tím, že jí jedině když to tatínek nevidí.**

■ **Řezná rána vzniká ostrým předmětem, například operací.**

■ **Do ucha si nic nestrkáme, mohlo by dojít k poškození zvukovodovodu.**

K 40. výročí komunistického puče v Československu...

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Czechoslovak Country Club,30 Devonshire Rd., Kempscreek,NSW,2171,Austrálie,pozval všechny naše krajany,žijící v Austrálii i mimo ni,k jubilejnímu SETKÁNÍ,u příležitosti 40.výročí příchodu našich do exilu a oslav 200.výročí Austrálie v Sydney. Doufá se,že se sejdou v hojném počtu "poúnoroví" s"posrpnovými".První výzva měla nadpis:"Přijeli jsme na jedné lodi"..--Cena Jiřího Lederera za rok 87 byla udělena signatáři Charty 77 Petru Pospíchalovi.--Bohatý výběr našich knih má DIALOG,Gutleutstr.13, 8000 Frankfurt/M.1,tel.23-52-80.Majitel:K.Hora.--Ve Frankfurtu zdárně působí dp.Jan Holas.--Současnou situaci našich uprchlíků ve Švýcarsku popsala v "N.Politice"Irena Brežná. --13.Repr.Ples našich v Mnichově se koná 24.ledna.--Z Vídně zdraví naše čtenáře Ludva Kolín s manželkou. Z Paříže se ozvali manželé Fiedlerovi.--"Z 20ti axilových periodik,které dostávám,máte nejlepší fotografie",usoudil Jožka Staněk z Holandska. Tento úspěšný dirigent si nyní otevřel v Haarlemu hudební nakladatelství.--V jižní Francii působí dp.Antonín Bernáček /někdejší p.farář v Torontě/;oslavil 40.výročí vysvěcení na kněze.--1.ledna oslavil dr.J.Kratochvil-Baby "73". Má obavy o zdrav.stav prof.Toufara ve Španělsku.--Vlad.Špaček píše pro "Hlasy" seriál o cestování po zapadlých koutech Austrálie.Seriál má název"Ještě jednou za krokodýly".--Čtenářem zaslaný výstřižek z israelských novin tvrdí,že R.Wallenberg byl naživu v sov.vězení v r.1987.--Jana Možíšková a Radomír Kopřiva usilují o emigraci z Anglie do Kanady.--Ze Stuttgartu,NSR,zdraví naše čtenáře Emanuel Kludský s chotí Carmen.--Dr.O.Podlaha s paní se těší,že v dohledné době emigrují ze Švédska do Kanady.--VII.slet Čs.Sokolstva v zahraničí bude ve Francii /Paříž/ od 5.do 9.7. 1990.--Hana Benešová s chotěm/Curych/navštívila Prahu.--B.Svatoš zná ve Francii Josefa Hájka,který v r.1940 přežil explosi na lodi "Patria" v haifském přístavu. Byl 2x v Tobruku a 28.ledna oslaví "82"./Kdo má jeho adresu?/--Podle P.J. z Holandska,v Brně touží znovu po Kanadě návrátilci,manželé Pelouškovi.--Dp.Jar.Kubovec z NSR radí,abychom vydali knihu o osudech našich letců po 2.válce,hlavně těch,co museli odejít po únoru 48 znovu do ciziny.--Inž.E.Vondál z Bernu má příjemné vzpomínky na loňskou návštěvu Kanady a USA.--Předsedou Čs.Klubu v Adelaide je Fr.Boublík.Klub vydává bulletin"Život".--Z australského Jamboree se ozval Vláďa Novák.Těšíme se na jeho fotografie.--Z Uruguaye se ozvali Olda a Jacqueline Haselmanovi.--Miluška Šimková nacvičila sbory a dirigovala hud.provedení díla "Fiddler on the Roof" v Broken Hill/Austrálie/.Navíc hrála 1. housle v orchestru.--Znamenitá jídla má česká restraurace "Bonaparte" na Victoria St.E. v Auckland,N.Zéland.--"Informativní zprávy" spolku immigrantů z Československa v Tel-Avivu přinesly nedávno pěkný článek o TGM z pera L.Rosenthala. Překlad nám poslal náš věrný čtenář Robert Wiener.--Sláva Duriš a Jar.Pouzar hrají nyní hokej za záp.něm.team Iserlohn. Klub má fin.potíže,ale odmítl nabídku libyjského Gaddafiho:ten klubu nabídl $900.000,když na tričku budou hráči mít jím sestavenou libyjskou propagandu.--Na dotaz sdělujeme,že Opus Bonum a hr.Belcredi mají adresu:Herzogstr.95,8000 München 40,West Germany.--Naši skauti ve Švýcarsku vydali zajímavé vánoční obálky.Budou vzácné?--F.Fiedler byl jmenován Čestným členem výboru Ústředí čs.Sokolů v zahraničí.--Fin.dary na Seifertovu cenu lze poslat na adresu:F.Janouch,Box 50041,104 05 Stockholm,Sweden.--Zasedání org.Communio Nova Bohemica ve Vaduzu předsedal prof.dr.Mikuláš Lobkowicz.Tajemníkem je dr.F.Uhl,vydavatel "Nových Obzorů". Účastníci byli přijati knížetem Franz Josefem II.--V.Hora nám z Frankfurtu sdělil,že má obch.spojení s EL,587/602 Talbot St.,London, Ont.N6A 2T2,tel./519/434-9939.--Lesník V.Hlaves,t.č.v Bonnu,hledá sponsora v Kanadě.--Malíř a lakýrník M.Balada,t.č.v Norimberku,má podobné přání.--Jára Kohout měl velké úspěchy v Kolíně n/Rýnem a ve Frankfurtu.--Už delší dobu postrádáme bulletin "Střípky z Klubu" z N.Zélandu. Vychází stále či má jiný formát? --Int.Council of Jews from Czechoslovakia má adresu:31 Craven St.,London WC2N 5NP,England.--Aktivní ve Švédsku je J.Rotterová.

75 let čs. skautingu

Čs. skauti v Rakousku uspořádali v září pod patronací rakouských skautů oslavu 75. výročí čs. skautingu. Na tablu v národních barvách byla zobrazena historie čs. skautingu, jeho vznik, cíle, obdobní rozkvětu a násilných likvidací. Vedle fotografií zakladatele A. B. Svojsíka, náčelníků sestry Koseové, bratra R. Plajnera a Velena Fanderlíka byla zachycena období, kterými skautské hnutí u nás za procházelo. Akce, která se konala před vídeňskou radnicí, se těšila velkému zájmu rakouských občanů. Někteří se k čs. skautům hlásili česky nebo slovensky a vzpomínali na dobré styky s Československem a jeho skauty. Š.R.

DOMÁCÍ UZENINY
*
EVROPSKÉ LAHŮDKY

PARKLAND
MEAT PRODUCTS
ILJA
SANDA
2216 BLOOR WEST (at Runnymede)
TORONTO, ONT. M6S 1N4 TEL.: 766-8338
Máme také hrubou mouku a knedlíky.

ACTA

Československé dokumentační středisko nezávislé literatury, sídlící ustanovením Karla knížete Schwarzenberga na hradě Schwarzenberg (D-8533 Scheinfeld), vydalo první číslo svého čtvrtletníku ACTA, seznamující exilovou veřejnost s prací tohoto střediska, s projektem českého vydání spisů Jana Patočky, s cenzurou UNESCO a s novými texty, vyšlými v Čechách v samizdatových edicích.

NAŠI V U.S.A.

Arcibiskup řecko-kat.církve v USA /Stephen Kocisko/ a 4 biskupové /Dolinay,Dudick,Bilock a Pataki/ zahájili v USA akci vedoucí ke kanonizaci tří rusínských biskupů,kteří byli umučeni komunistickým režimem na býv.Podkarpatské Rusi /Hopko,Gojdič a Romža/.--Waldemar Matuška se svou ženou Olgou měli velký úspěch 5.12.na Manhattanu.Přišlo na 1.100 krajanů.Mezi hosty byla také Jarmila Novotná a MUDr.J.Steinbach.--Sokol Los Angeles vyhlásil sbírku na zakoupení sokolského pozemku mimo město,kde by stálo rekreační středisko a chaty. Dary lze poslat na:J.Zelenka,10350 Montgomery Ave.,San Fernando,CA 91344,USA.--Muzikant,prof.Fr.Smetana,byl jedním z prvních,kdo si objednali desku "TGM" Když ji přehrával,přiznal se nám,párkrát mu zvlhly oči.--Sokol Miami má adresu:1215 N. E. 128th St.,North Miami,FL.33161,USA.--Ing.Arch.Rudolf Mikuta v Alhambra,CA.vážně onemocněl.--Zdeněk a Eve.Pražákovi plánují účast na Zimní Olympiádě v Calgary.--Hledá se dr.S.Auský;posl.adresa byla v N.Mexico.--Dr.Karel Stopka je odborníkem na ovzduší /vzduch a voda/;adresa:1519 Brandywine,San Mateo,CA.94402,USA. Jeho firma:U.S.Ozonair Corporation. Ve Francii se za 2.války dobře znal s Gabčíkem a Kubišem.--Dolinayovi byli 14 dní ve Venezuele a pochvalovali si ceny.--M.Hodková v Maine napekla pro známé 44 vánoček;jedna šla paní Růženě Stránské do NY,jiná Kuncířovům do South Paris,Maine. --Helena Stachová z NY komentovala tragický osud plk.Vosky; potěšil ji článek o gen. let.Ambrušovi.--Václav Adam se usadil v Hot Springs Village,Arkansas.--Pavel a Lída Dvořákovi se z Burlintonu,VT.přestěhovali do Warren,VT.--Alena a Jiří Jánských jsou spokojeni v San Diegu,CA.--Vlad.Kříž navštívil Havaj a napsal 4 pěkné básně;sbírku nazval "Na ostrově Oahu".--Ája Vrzáňová-Zanová byla jako "scout" pro Ice Capades v Denver,Co.;žije v NY a byla 2x mistryní světa v krasobruslení.--Ivan Sviták nám poslal k nahlédnutí článek kpt.let.A.Pitra-Bartoně"Má činnost v době okupace /1939-1942/.--Pražský rodák,dr.I.Bensen má úspěchy se svým virníkem v Raleigh,NC.--Inž.Karel Buzek poslal pozdrav ze S.Palm Beach,FL.--Czechoslovak Heritage Museum v č.2701 S.Harlem Ave.,Berwyn,IL.bylo rozšířeno.--Pplk.gšt.Peter O.Vlčko z Lincoln Park,MI.nám poslal text projevu,který měl v Torontě na sjezdu Svet.Kongresu Slovákov./Text pošleme vážným zájemcům ve fotokopii./--B.Grunzweig je činný v Int.Center of Photography v NY.Už je to rok, co odešel jeho dobrý přítel,mez.diplomat Jiří Janeček.--Pro příští velikonoce nám poslali Jánských z Kal.článek "Velikonoce na českomoravské vrchovině".--V Honolulu se usadil krajan Václav Pěnkava.--Dr.M.Rechcígl vydal novou knihu:"Američtí zákonodárci s čs.kořeny", angl.,$8. Objednávky na:Mrs.R.Bunza,75-70,199 th St.,Flushing,NY 11366,USA.--"Zpravodaj z Washingtonu"skončil svůj 31.ročník;zdresa:6716 Lamont Dr.,Lanham,MD.,20706.Tel./301/552-3266. --14.kongres SVU bude v polovině září ve Washingtonu.Další informace zašle:Dr.F.Meissner, 8323 Still Spring Court,Bethesda,MD.20817.-- V Pennsylvánii zemřel známý Sokol dr.Karel Bednář;do USA emigroval v r.1922.--Básník Tománek nám z NY sdělil,že v K.Varech zemřel volyňský Čech Slávek Vítek,který za 2.války bojoval v part.skupině Kovpaka.--Halouzkovi se zatím usadili v Laguna Hills,CA.--Joe Kocáb je stále aktivní v českém rozhlasu v Clevelandu.

PROCES S PAŠERÁKY

Ve Vídni byl zahájen proces s československými emigranty J. Bublou, J. Jandou a A. Polákovou, obžalovanými z pašování drog z Pakistánu přes Vídeň do Kanady. Pod vedením J. Jandy propašovali v letech 1983 až 1986 nejméně 33 kilogramů heroinu. Ve Vídni byli zatčeni letos v únoru. Ačkoliv jsou kanadskými příslušníky, rakouské noviny zdůrazňují, že pocházejí z Československa a že Jiří Bubla byl svého času vynikajícím československým hokejovým reprezentantem. Jiří Bubla zneužíval své pověsti známého sportovce a cesty mezi Kanadou a Vídní spojené s pašováním drog označoval za »hledání hokejových talentů«. Rozsudky vynesené 24. 11.: Josef Janda 8 let, Jiří Bubla 5 let a Anna Poláková 3 roky.

HODLÁTE-LI KOUPIT NEBO PRODAT
DŮM, OBCHOD, ŽIVNOST
NEBO JINÝ TYP NEMOVITOSTI..
obraťte se s důvěrou na
GEORGE J. B. DANES
Family Trust Corporation Realtor
Tel.439-1660 /anglicky/
266-1659 /česky/